

Granskningsrapport

ÖVERSIKTLIG GRANSKNING AV GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING
OCH BALANSKRAVET I ÅRSREDOVISNING 2023
ANEBY KOMMUN

Kommunrevisionen Högländet
| Aneby, Eksjö, Ydre, Höglandsförbundet |

Diarienummer: 2024/5
Datum: 2024-04-11
Handläggare: Jens Eriksson
Organisation: Revisionskontoret, Aneby kommunrevision

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning	1
1.1 Uttalande vid granskning av måluppfyllelse i årsredovisningen.....	1
1.2 Uttalande vid granskning av efterlevnad av balanskravet i årsredovisningen	1
2. Bakgrund	2
3. Syfte och revisionsfrågor	2
4. Avgränsning.....	3
5. Revisionskriterier	3
6. Metod.....	3
7. Resultat av granskningen	4
7.1 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning.....	4
7.2.1 Finansiella mål.....	4
7.2.2 Verksamhetsmål.....	6
7.2.3 Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning	7
7.3 Balanskravet	8

1. Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har Kommunrevisionen Högländet utfört en översiktlig granskning av huruvida Aneby Kommun har uppfyllt målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning samt efterlevt balanskravet, så som dessa presenteras i årsredovisningen per 31 december 2023.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorernas uttalande avges i revisorernas bedömning av årsredovisningen.

Kommunrevisionen Högländets uppdrag är att granska måluppfyllelse och balanskravet i årsredovisningen för att ge revisorerna tillräckligt underlag för sin bedömning.

1.1 Uttalande vid granskning av måluppfyllelse i årsredovisningen

Enligt bestämmelser i kommunallagen ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Det åligger revisorerna att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Baserat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att anse att resultatet inte skulle vara förenligt med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i budget 2023.

Verksamhetsmål

Baserat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återrapporterade resultatet. Det innebär att resultatet inte är förenligt med de verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i budgeten för 2023.

1.2 Uttalande vid granskning av efterlevnad av balanskravet i årsredovisningen

Balanskravet

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer utifrån årsredovisning att erforderliga uppgifter framgår om när och hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

2. Bakgrund

Enligt kommunallagen (KL) 12 kap 1 § är kommunens revisorer skyldiga att årligen granska all verksamhet inom styrelse, nämndernas eller fullmäktigeberedningarnas verksamhetsområden. Revisorerna ska bedöma om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen tillräcklig. De ska även bedöma om resultaten i den årsredovisning som behandlats i fullmäktige är förenliga med de mål fullmäktige beslutat, 12 kap. 2§ KL. Uttalandet om detta avges i revisorernas revisionsberättelse, vilken ska lämnas till fullmäktige inför behandlingen av densamma.

I enlighet med 4 kap Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) framgår att årsredovisningen ska inkludera en förvaltningsberättelse. Förvaltningsberättelsen ska ge en översikt över utvecklingen i kommunens verksamhet. Vidare ska berättelsen innehålla upplysningar om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen eller i resultaträkningen, men som är viktiga för bedömningen av kommunens resultat eller ekonomisk ställning. Detta inkluderar särskilt upplysningar om god ekonomisk hushållning och balanskravsresultat.

Omfattning av målen och riktlinjerna regleras inte i lag, utan bestäms av fullmäktige i den enskilda kommunen.

Standard för kommunal räkenskapsrevision (KISA), som tagits fram av branschorganisationerna, täcker inte granskning av dessa specifika aspekter. Därför måste en separat granskning beställas för dessa delar vilket utförs av Kommunrevisionen Högländet.

Denna granskning ingår i revisionsplanen för år 2023.

Revisionsobjektet för denna granskning är styrelsen som är ansvarig för årsredovisningens upprättande. Vår roll som granskare är att utföra granskningen i enlighet med god revisionssed och att ge revisorerna det underlag de behöver för att kunna göra en heltäckande bedömning.

3. Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om:

- Kommunen har uppfyllt målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning i enlighet med de mål och riktlinjer som fastställts av kommunfullmäktige.
- Kommunens efterlevnad av balanskravet, baserat på de finansiella uppgifter som framgår av årsredovisningen per 31 december 2023.

4. Avgränsning

Vår granskning omfattar årsredovisningen per 2023-12-31.

Granskning har skett i den omfattning som följer av God revisions sed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Det innebär att vi planerat och genomfört en översiktlig granskning. En översiktlig granskning är begränsad i omfattning och riktar i huvudsakligen in sig på intervjuer och analyser. De granskningsåtgärder som vidtas gör det inte möjligt att sammantaget skaffa en sådan säkerhet kring alla viktiga omständigheter som skulle kunna ha blivit identifierade om en fullständig revision utförts.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, tex förskingring.

Den granskade årsredovisningen fastställdes av kommunstyrelsen 2024-03-25 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2024-04-29.

5. Revisionskriterier

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (2017:725) (KL) .
- Lag (2019:597) om kommunal bokföring och redovisning (LKBR).
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR) och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).
- Interna regelverk och instruktioner.
- Fullmäktigebeslut.

6. Metod

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudie av relevanta dokument
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Översiktlig analys av årsredovisningens förvaltningsberättelse i analysen ingår: fullmäktiges mål och/eller uppdrag i årsbudget och avrapportering av målfyllelse och /eller fullmäktiges särskilda uppdrag i årsredovisning.
- Efterlever balanskravet.

Rapporten är faktakontrollerad av kommunens ekonomichef.

7. Resultat av granskningen

7.1 Bedömning av fullmäktiges mål med betydelse av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla en utvärdering om huruvida målen och riktlinjerna, som specificeras i KL 11 kap 6 § första och andra styckena, har uppnåtts och följts. I vår granskning kommer vi bedöma om förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av dessa mål och riktlinjer, vilket är avgörande för att fastställa om kommunen upprätthåller god ekonomisk hushållning.

Aneby kommuns strategiska mål och uppdrag framgår av det kommunövergripande styrkortet, som omfattar fem perspektiv: medborgare/brukare/kunder, ekonomi, medarbetare, utveckling och samhälle. För 2023 består detta styrkort av 12 styrtal, och det är dessa övergripande styrtal som utvärderas i relation till god ekonomisk hushållning.

Kommentar

Vår bedömning är att förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering om målen och riktlinjerna enligt KL 11 kap 6§.

7.2.1 Finansiella mål

Tabell redovisning av finansiella mål

Styrtal	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsens bedömning	Revisionens kommentar
Årets resultat som andel av skatt och generella bidrag i %, genomsnitt under de senaste 10 åren.	2%	2,7%	Trots en negativ prognos som ger -1,2% för året, visar genomsnittet på 10 år att målet nås.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Soliditeten (inklusive ansvarsförbindelse) i procent, genomsnitt under de senaste tre åren.	11%	14 %	Resultatet från 2022 bidrar till den förbättrade soliditeten. Målet nås.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Självfinansieringsgrad av investeringar i procent, genomsnitt under de tre senaste åren.	100%	195%	Tack vare hög självfinansieringsgrad för 2021–2022 nås målet. För 2023 är i självfinansieringsgraden 61%. Målet nås.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Låneskuld som andel av skatter och bidrag i procent, genomsnitt under de senaste tre åren.	35%	27%	Låneskulden som andel har minskat tack vare amorteringar som gjordes under 2022. Målet nås.	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.

I årsredovisningen redovisar kommunen samtliga finansiella mål och styrтал som fullmäktige fastställt. De finansiella målen mäts genom fyra styrтал. Av redovisningen framgår att samtliga styrтал uppnås i samband med årsredovisningen.

Kommentar

Trots ett ansträngt ekonomiskt läge under 2023 har kommunen lyckats uppnå sina finansiella mål, mycket tack vare ett gott ekonomiskt utfall under 2021 och 2022 som bidragit till en stärkt balansräkning. Framåtblickande finns dock orosmoln i form av betydligt ökade nettokostnader, där ökningstakten överstiger den för skatter och bidrag. Denna utveckling riskerar att minska det egna kapitalet, vilket utgör en potentiell risk för kommunen att upprätthålla en god ekonomisk hushållning. Soliditeten har försämrats jämfört med föregående år, en direkt följd av årets negativa resultat på -5,8 miljoner kronor, i skarp kontrast till föregående års positiva resultat på 38,9 miljoner kronor.

Kostnadsökningarna kan främst tillskrivas den markanta inflationen som påverkar pensioner (genom värdesäkring), löner, elpriser och övriga driftskostnader. Till detta kommer effekterna av ett nytt pensionsavtal. Årets resultat som andel av skatter och bidrag landade på -1,2%, vilket är en betydande försämring från föregående års +8,2%. När nettokostnaderna ställs i relation till skatterna och bidragen för året visar det sig att andelen ökat till 102,2%, vilket indikerar att kommunen använder sitt eget kapital för att täcka kostnader i den löpande verksamheten, ett tydligt trendbrott.

Vår sammanfattande bedömning är att återrapporteringen av de finansiella målen i årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande och att resultatet är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen.

7.2.2 Verksamhetsmål

Tabell redovisning verksamhetsmål

Medborgare, brukare & kunder	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsen bedömning	Revisionens kommentar
Styrtal 1: Jag trivs med de tjänster och den service som erbjuds från Aneby kommun	3,5	4,05	Målet uppnås. (Riktning -försämring)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Styrtal 2: Jag känner mig delaktig i utformningen av de tjänster som jag erhåller från Aneby kommun.	3	4,25	Målet uppnås. (Riktning – neutral)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Medarbetare	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsen bedömning	Revisionens kommentar
Styrtal 3: Hållbart medarbetarengagemang (HME)	82	81,7	Avser HME-värdet från medarbetarenkäten 2023. Målet uppnås delvis. (Riktning försämring)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Styrtal4: Sjukfrånvaron i procent, totalt inkl kort som långtidsfrånvaro	5,9%	7,29%	Utfallet avser perioden januari till juli 2023. Målet uppnås inte. (Riktning förbättring)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Utveckling	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsen bedömning	Revisionens kommentar
Styrtal 5: Elever i årskurs 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor i procent.	85 %	82%	Målet uppnås delvis. (Riktning försämrat)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Styrtal 6: Måltidssvinn, gram per ätande.	25	37 %	Målet uppnås inte (Riktning neutral)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Samhälle	Målvärde	Utfall	Kommunstyrelsen bedömning	Revisionens kommentar
Styrtal 7: Aneby kommuns ranking som företagskommun enligt svenskt näringsliv, anges som planering av 290 kommuner.	73	72	Målet uppnås (Riktning försämring)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.
Styrtal 8: Vuxna biståndsmottagare med ekonomiskt bistånd, antal i snitt per månad.	94	76	Målet uppnås (Riktning försämring)	Vi har inte funnit anledning att ifrågasätta styrelsens bedömning.

I årsredovisningen redovisar kommunen samtliga verksamhetsmål och styrtal som fullmäktige fastställt. Verksamhetsmålen mäts genom åtta styrtal. Av redovisningen framgår att fyra styrtal uppnår måluppfyllelsen i årsredovisningen, två uppnår delvis målet och två uppnår inte målet. Av de åtta styrtalen har fem utvecklats i negativ riktning.

Kommentar

Utifrån vår översiktliga granskning av årsredovisningen kan vi konstatera att fyra av åtta styrtal uppnår sitt målvärde. Två styrtal når delvis sitt målvärde och två uppnår inte sitt målvärde. Vad gäller utvecklingen av styrtalen kan vi notera att fem av åtta styrtal visar på en utveckling i negativ riktning.

Vår sammanfattande bedömning är att återrapportering av verksamhetsmålen i årsredovisningen är i allt väsentligt rättvisande och resultatet inte är förenligt med de av fullmäktige fastställda verksamhetsmålen. Vidare har följande iakttagelser gjorts:

Styrtal 1–2 - Perspektiv Medborgare, brukare & kunder: För att underlätta för läsaren att utvärdera styrtalen, skulle det vara fördelaktigt att inkludera information om den använda mätskalan. Specifikt skulle detta innebära att ange att mätningen baseras på en uppskattning gjord med en femgradig skala.

Styrtal 6 - Perspektiv utveckling: Det aktuella styrtal som används är "Måltidssvinn, gram per ätande". En djupare analys av detta styrtal skulle vara av värde, särskilt eftersom underlaget visar att tallrik och servering utgör de största delarna av matsvinn. Det väcker frågor kring vilka specifika planer, strategier eller åtgärder som finns eller planeras för att adressera dessa specifika områden av svinn. En tydlig redogörelse för hur kommunen avser att minska svinn i dessa steg av måltidsprocessen skulle bidra till en ökad förståelse för kommunens åtgärdsplan mot matsvinn och dess övergripande hållbarhetsmål.

7.2.3 Samlad bedömning av god ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen kap 11 § 1 ska kommuner och kommunalförbund ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet, och det är kommunfullmäktiges uppgift att besluta om riktlinjer för detta. Kommunfullmäktige i Aneby kommun har antagit en riktlinje för god ekonomisk hushållning. I riktlinjen framgår att ur ett finansiellt perspektiv innebär god ekonomisk hushållning att varje generation själv ska bära kostnaderna för den service, omsorg och tjänster som den konsumerar. Ur ett verksamhetsperspektiv innebär det att kommunen ska ha förmågan att driva verksamheten på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Enligt riktlinjerna, för att uppnå god ekonomisk hushållning krävs att:

- Samtliga finansiella mål har uppnåtts under räkenskapsåret.
- En övervägande del av verksamhetsmålen har uppfyllts under året eller utvecklats i en positiv riktning i förhållande till målformuleringen.

Kommunstyrelsen gör följande bedömning:

Kommunstyrelsen samlade bedömning är att god ekonomisk hushållning utifrån det finansiella perspektivet uppnås trots det negativa utfallet och beror till stor del på det positiva resultatet från föregående år. Utifrån ett verksamhetsmässigt perspektiv är hälften av styrtalen uppnådda. Det innebär att god ekonomisk hushållning utifrån ett verksamhetsperspektiv inte uppnås enligt riktlinjerna.

Kommentar

Utifrån vår översiktliga granskning bedömer vi att kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelse för de finansiella målen är rimlig, utan väsentliga felaktigheter i årsredovisningens målredovisning. Även om varken

balanskravet eller resultatmålet har uppnåtts under det aktuella året, möjliggör tidigare års positiva resultat uppfyllandet av den långsiktiga målsättningen.

Vidare bedömer vi att kommunstyrelsens samlade bedömning av måluppfyllelse för verksamhetsmålen som rimlig. Enligt årsredovisningen uppfyller fyra av åtta styrtal sina mål helt, två delvis, medan två inte uppnår sina mål. Vi noterar även att fem styrtal utvecklas negativt. Detta indikerar att måluppfyllelse från ett verksamhetsperspektiv inte uppnås enligt riktlinjerna för god ekonomisk hushållning, vilket stämmer överens med kommunstyrelsens bedömning.

Sammanfattningsvis har vår granskning inte visat på några avvikelser från kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning i styrelsens utvärdering.

7.3 Balanskravet

En kommun ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen. Från och med 2013 har kommuner och kommunalförbund möjlighet att använda sig av reglerna om resultatutjämningsreserv, RUR. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och regioner som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Nedan följer en sammanfattning av kommunens utredning:

Balanskravsutredning, mnkr	År 2023	År 2022	År 2021	År 2020	ÅR 2019
Årets resultat enligt resultaträkningen	-5,8	38,9	17,2	10,2	-1,3
- Samtliga realisationsvinster	-0,5	-0,1	-0,2		-2,2-
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	-6,4	38,8	17,0	10,2	-3,5
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv		-12,0	-12,1	-5,9-	-
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserven	6,4				
Årets balanskravsresultat	0,0	26,8	4,9	4,3	-3,5
UB ackumulerat ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0	0,0	-3,5
Ackumulerat RUR	23,6	30,0	18,0	5,9	-

Återställande av balanskravet, mnkr	2023	2022	2021
IB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsutredning enligt balanskravsutredningen	0,0	26,8	4,9
UB ackumulerade ej återställda negativa resultat	0,0	0,0	0,0

Kommentar

Vi konstaterar, utifrån redovisningen i årsredovisningen och styrelsens bedömning att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Kommunen redovisar ett negativt resultat för året som uppgår till – 5,8 mnkr och efter justeringar uppgår årets resultat efter balanskravsjusteringar till -6,4 mnkr. Vi ser ingen anledning till att göra en annan bedömning än styrelsen i detta fall.

I årsredovisningen framgår det att Aneby kommun planerar att hantera det negativa resultatet genom att använda delar av sin resultatutjämningsreserv, som uppgår till 30 miljoner kronor. För att återställa det negativa resultatet har kommunfullmäktige beslutat att disponera 6,4 miljoner kronor från denna reserv. Efter denna åtgärd kommer den ackumulerade resultatutjämningsreserven att uppgå till 23,6 miljoner kronor.

Vi bedömer, utifrån redovisningen av balanskravsresultatet i årsredovisningen, att det lagstadgade balanskravet inte uppfylls. Vi bedömer utifrån årsredovisning att erforderliga uppgifter framgår om när och hur reglering av det negativa balanskravsresultatet ska genomföras.

Aneby 2024-04-11

Kommunrevisionen Högländet

Jens Eriksson
Revisionschef

Signering

Följande parter har signerat detta dokument

Namn: Jens Eriksson

Datum: 2024-04-11 13:39

Signerat kryptografiskt SHA-256 hashvärde:

9604E8C8FE5046C1D15E585A49BAC23FDAFE73FC8A84026463EB93185888B29F